

Рођендан најпознатије новогодишње честитке

ПОРУКЕ ПУНЕ ЖИВОТА

Пре шездесет година поште у свету пренеле су прву Уницефову честитку

Све новогодишње честитке овога света су лепе, чак и оне које вам се не допадају. Лепим их чини жеља коју проносе, жеља велика и важна за све нас: да у новој години будемо срећни, да нам буде боље и лепше него што је сад.

Међу свим тим лепим честиткама, има једна која ту нашу жељу може и да испуни. То је Уницефова новогодишња честитка. Само она живот чини бољим. Кад год неко неком пошаље ову новогодишњу честитку, најмање једно дете на свету добије лек, чисту воду, играчку или било шта друго што ће му помоћи да живи онако како деца треба да живе.

Уницефова честитка је најомиљенији и најмасовнији од свих програма којима овај Фонд Уједињених нација помаже да деца буду срећнија. Зато је разумљиво што се њен 60. рођендан прославља на свим континентима. Слоган прославе „Честитке пуне живота” исти је у целом свету и речито говори да је и прослава једна од многобројних акција којом Унисеф остварује своју мисију. Код нас, у Србији, прослава ће бити везана за новогодишње празнике. Новац прикупљен овом акцијом биће употребљен за лепше детињство деце Србије зато што је, ако нисте знали, Србија једина на свету у којој целокупан приход од продаје Уницефових производа остаје у земљи.

Међутим, рођендани су ипак повод неким другим, „обичнијим” причама, рецимо – успоменама. Зато је ово права прилика за причу о првој Уницефовој честитки.

Прва Уницефова честитка из 1947. године коју је насликала Јитка Самкова из Чешке.

Јиткина слика

После Другог светског рата, тек основани UNICEF (United Nations Children's Found) слао је деци у разрушеним местима храну, одећу, лекове и сличне неопходности како би се брже опоравили од ратних страха. За седмогодишњу Јитку Самкову из малог села тадашње Чехословачке били су то први наговештаји да ће у годинама које долазе имати разлога за радост. Желела је нечим да узврати и да захвали на таквом дару, па је насликала пет девојчица у шареној одећи и машницама у коси, како насмејане играју око окићене мајске дрвене мотке (стара пролећна игра) обасјане веселим сунцем! Ту насликану радост послала је Уницефу.

У Женеви, у седишту Уницефа, од Јиткине слике прво су направили постер, па затим честитку за промовисање добре воље. Морис Пеит, први генерални директор, дао је својих 10.000 долара како би се одштампало што више примерака Јиткине слике зато што је била савршена за новогодишње честитање. Тако је, 1949. године, настала прва Уницефова честитка! Продата је у 131.000 примерака, а од продаје те прве честитке, честитке мале Јитке, прикупљено је 16.000 долара!

Од скромних 130.000 честитки продатих 1950. године, Унисеф је већ 1960. стигао до 17.000.000 честитки продатих у 114 земаља и остварио приход од преко милион долара. То му је омогућило да опреми млекаре у неколико земаља. Ове млекаре почеле су да производе 250.000 литара млека дневно чиме је обезбеђена храна за око пола милиона деце. И Србија је била једна од земаља која је добила од Уницефа линију за пастеризацију и флаширање 30.000 литара млека дневно, што је обезбеђено тадашњом млекари „Имлек”.

Данас Унисеф широм света прода више од сто милиона честитки годишње и тиме обезбеди готово трећину свог годишњег прихода. Сваке јесени појави се нова колекција са око три стотине различитих врста. С обзиром на то да је Унисеф међународна организација, такве су и честитке – осликавају цео свет. На њима је и цвеће и јунаци из цртаћа, слика Мадоне и поп-арт мотиви,

дезен индијанских тканина и модерне фотографије. Неке су направљене од ручно израђене хартије по рецептима старе технологије, а неке од прерађене хартије.

Највише њих красе цртежи деце са свих крајева планете, али и радови највећих уметника света Пабла Пикаса, Хенрија Мура, Анрија Матиса, Марка Шагала, Пола Клеа, Хоана Мироа, Салвадора Далија. У овој рођенданској атмосфери немогуће је не сетити се ових великих имена.

Први уметник чије је дело изабрано за новогодишњу честитку био је Раул Дафи, француски уметник. Он је по сећању насликао акварел зграде Уједињених нација у Њујорку, коју је видео две године пре тога, и назвао га „Седиште УН”. На акварелу су били небо и облаци источног дела Мидтауна у Њујорку, и зграда Уједињених нација са заставом у првом плану. Сliku је завршио за две недеље иако је у то време био болно искривљен од артритиса, и поклатио је Уницефу. Од тада краси кабинет генералног секретара Уједињених нација. „Уницеф задовољава два циља блиска мом срцу. Један је уједињење света, други је брига о деци која пате. За милионе њих, Уницеф је Деда Мраз, веома практичан Деда Мраз који долази током читаве године”, говорио је Раул Дафи. Матис је Уницефу поклатио „Бакљу наде”, са жељом да означи идеале Уједињених нација. Био је то црно-плаво-жути колаж од хартије велике лепоте и једноставности, једно од својих последњих дела. Објављен је као новогодишња честитка 1954. године.

Путујуће чаролије

Мироова уметност није се допадала Морису Пеиту, генералном директору Уницефа, па зато и није био одушевљен предлогом да се његова литографија „Деца с птицама” репродукује на честитки, али је одбор уметничких стручњака успео да га убеди. Тако је ова љупка фантазија из света чаролије – обојена црвеном, жутом, зеленом и плавом бојом, и истакнута дебелим црним потезима – обогатила збирку Уницефових честитки. Баш због ове честитке, Унеско је изабрао Мироа да изради два велика керамичка мурала за његову зграду у Паризу. Тако су настали „Зид Месеца” и „Зид Сунца”, за које је 1958. године добио Гугенхајмову награду.

Почетком шездесетих година прошлог века Уницеф је наручио честитку од Пабла Пикаса. Задали су му тему – „Битка за мир”. Пикасо је насликао 24 слике, серију „Голубица мира” и оне су сада једне од најпрепознатљивијих Уницефових честитки. Салвадор Дали поклатио је Уницефу 1966. године „Пет континената”, рад познат и под именом „Спојене руке”. Штампан је три пута у великим тиражима.

Мексички сликар Руфино Тамио, познат по тврдоглавом чувању мексичке баштине, Уницефу је поклатио литографију „Поезија летења”, као и права на сву зараду добијену од продаје честитке урађене по њој.

Езра Џек Китс из Њујорка, један од највећих писаца и илустратора за децу 20. века, први је уметник замољен да направи целокупну серију Уницефових честитки. Нацртао је илустрације „Радост дељења” на којима илустрацијом прича о топлоти и нежности између деце и родитеља из пет делова света.

Поред светски признатих уметника, продају и промоцију Уницефових честитки и поклоне помогле су бројне познате личности из света музике, забаве, моде, спорта, укључујући Марлен Дитрих, Хулија Иглесијаса, Лучана Паваротија, Одри Хепберн, Палому Пикасо, Соњу Рикел и Хану Мори, Сару Џесику Паркер, Роџера Федерера.

Анегдоте су, зар не, такође обавезни део сваког рођендана. Од ко зна колико њих које су се препричавале протеклих шездесет година, навешћемо само једну: Џеки Оназис, супруга Џона Кенедија, убијеног председника САД, једном приликом је пред више људи изјавила да воли да шаље Уницефове новогодишње честитке и већ након неколико дана осетио се невероватан пораст продаје у свим савезним државама Америке!

Ето, то је та чаролија Уницефових честитки. Можемо и ми да постанемо њен део. „Промените нешто, пошаљите честитку пуну живота”, поручују нам Ана Ивановић и Саша Ђорђевић, амбасадори Уницефа из наше земље. Да, урадимо то.

Аутор: Соња Ђирић

Чувена честитка
Пабла Пикаса